

Cultural Intelligence of Persian Language Teachers to Non-Persian Speakers and Its Predicting Variables

Faranak Eslami¹

Corresponding author, PhD candidate in teaching Persian to Non- Persian speakers, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran.

Abstract

Cultural intelligence is a special form of intelligence that emphasizes a persons' ability to understand, reason and function effectively in the culturally diverse situations. At the most general level, cultural intelligence is defined as the ability to adapt to new cultural contexts (Earley, 2002; Earley & Ang, 2003). Due to the expansion of Persian language and growing number of foreign students interested in learning it, Persian language teachers to non-Persian speakers need to develop cultural capabilities and competencies measured by cultural intelligence to create calm and peaceful atmosphere for language learners from different cultures in the same class. In this regard, cultural intelligence helps Persian language teachers to be sensitive across the cultures and communicate with learners of various cultures in the multicultural educational environments appropriately and therefore teach more effectively. According to Earley and Ang (2003) cultural intelligence consists of four components: metacognitive, cognitive, motivational and behavioral component. The metacognitive aspect of cultural intelligence reflects mental processes that individuals use to acquire and understand cultural knowledge. The cognitive aspect of cultural intelligence reflects knowledge of the norms, practices and conventions in different cultures acquired from education and personal experience. The motivational aspect of cultural intelligence reflects the capability to direct attention and energy toward learning about and functioning in situations characterised by cultural differences. The behavioural aspect of cultural intelligence reflects the capability to exhibit appropriate verbal and nonverbal actions when interacting with people from different cultures. The instrumentation for measuring cultural intelligence and its components is the questionnaire of 20 items designed by Ang et al. (2007). Although some studies have been conducted in the field of cultural intelligence of non-Persian language learners, few addressed the Persian language teachers' cultural intelligence. The guiding study was that of Petrović (2011) in Serbia which determined the cultural intelligence level of 107 elementary school teachers in 4 cities of Serbia and examined 8 predicting variables to recognize the most effective ones as the predictors of cultural intelligence. The study confirmed the high level of teachers' cultural intelligence. The most and the least important variables were enjoyment of intercultural communications and the importance of knowing other cultures respectively. Then, the present research was

Received on: 14/05/2020

Accepted on: 19/10/2020

¹. Email: faran_155@yahoo.com

DOI: 10.30479/jtpsol.2020.13281.1484

pp.201-223

aimed to measure cultural intelligence of Persian language teachers to non-Persian speakers and investigate its predicting variables. 30 Persian language teachers from Ferdowsi University Persian language teaching center in Mashhad, by teaching background span from one to over ten years, were asked to answer two questionnaires translated into Persian and modified based on the present teaching context. The first one was adapted from Ang et al. (2007) cultural intelligence questionnaire including 20 items designed on a five Likert scales from completely disagree to completely agree and measured four cultural intelligence components: metacognitive (items 1-4), cognitive (items 5-10), motivational (items 11-15) and behavioral component (items 16-20). Teachers were exposed to Petrović (2011) predicting variables questionnaire of 3 Likert scales, from low to high, too. Predicting variables questionnaire contains 8 predicting variables as follows: contact with the people from other cultures, communication in foreign language, reading of foreign literature, watching TV travel shows, importance of knowing other cultures, considering multicultural composition of the class as challenge, openness for intercultural learning and enjoyment of intercultural communications. For analyzing the data, SPSS provided both inferential statistics (Pearson correlation Test and Multivariable Regression) and descriptive statistics on components of cultural intelligence and its predicting variables for Persian language teachers to non-Persian speakers. The results demonstrated that the mean scores underpinning teachers' cultural intelligence components were above 3. The highest and the lowest score were reported for the motivational component (M=4.31) and the cognitive component (M=3.67) respectively. Pearson correlation Test results indicated that the relationship between cultural intelligence components and the predicting variables was statistically significant. The effect of these variables on the cultural intelligence was studied by conducting multivariable Regression. As a result, the most important variable was openness for intercultural learning. Other variables such as importance of knowing other cultures, contact with people of other cultures and communication in foreign language were in the next ranks respectively. However, reading foreign literature has obtained the least importance. The results of data collected in this study suggested Persian language teachers' high level of the cultural intelligence. The two variables including contact with people of other cultures and openness for intercultural learning were placed among the important variables, as the same reported by Petrović (2011), while no evidence of conformity was found for the most important variable for predicting cultural intelligence in the present study, that is, openness for intercultural learning. The latter point may allude to the fact that Persian language teachers are aware that in addition to sufficient knowledge about language skills, cultural capabilities especially more cultural familiarity with various cultures are required to teach effectively, deal with the learners of different cultures and answer their needs and questions appropriately. To conclude, it is necessary to draw the teachers' attention to improve their teaching pedagogy and cultural capabilities. This can be accomplished if teachers are encouraged to intercultural learning and using multicultural classes as their learning resources in teacher training courses (TTC) targeted at teaching Persian language to non-Persian speakers.

Keywords: cultural intelligence, Persian language teachers to non-Persian speakers, predicting variables of cultural intelligence.

هوش فرهنگی مدرسان آموزش زبان فارسی به غیر فارسی‌زبانان و متغیرهای پیش‌بینی‌کننده‌ی آن (پژوهشی)

فرانک اسلامی^۱

نویسنده‌ی مسئول، دانشجوی دکتری آموزش زبان فارسی به غیر فارسی‌زبانان، دانشگاه علامه طباطبائی

چکیده

هوش فرهنگی مدرسان زبان فارسی به غیر فارسی‌زبانان عاملی مهم در ارتقاء کیفیت تدریس آنان به‌شمار می‌رود. اگرچه تحقیقات فراوانی در حوزه‌ی هوش فرهنگی معلمان در مدارس ایرانی انجام شده‌است؛ ولی پیشینه‌ی پژوهش درباره‌ی هوش فرهنگی مدرسان آموزش زبان فارسی به فارسی‌آموزان خارجی بسیار اندک است. هدف اصلی پژوهشگر پرکردن این خلاء قابل‌ملاحظه بوده‌است. بدین منظور پژوهش حاضر با شیوه‌ای توصیفی-همبستگی و با تمرکز بر دو هدف، یعنی سنجش هوش فرهنگی مدرسان آموزش زبان فارسی به غیر فارسی‌زبانان و شناسایی متغیرهای پیش‌بینی‌کننده‌ی آن انجام گرفته‌است. ۳۰ مدرس آموزش زبان فارسی مرکز آموزش زبان فارسی به غیر فارسی‌زبانان دانشگاه فردوسی مشهد به سؤالات پرسشنامه‌ی آنگ و همکاران (Ang et al., 2007) و همچنین پرسشنامه‌ی متغیرهای پیش‌بینی‌کننده‌ی هوش فرهنگی بر اساس پژوهش پتروویچ (Petrović, 2011) پاسخ دادند. از نرم‌افزار اسپ‌اس‌اس برای انجام آمار استنباطی (آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون چندمتغیری) و شاخص‌های آمار توصیفی در سنجش هوش فرهنگی و متغیرهای پیش‌بینی‌کننده‌ی مدرسان زبان فارسی استفاده گردید. یافته‌های حاصل از این پژوهش نشان داد که مدرسان آموزش زبان فارسی از هوش فرهنگی بالایی برخوردارند (نمره‌ی میانگین بالاتر از ۳). بیشترین نمره به مؤلفه‌ی انگیزشی (۴,۳۱) و کم‌ترین نمره به مؤلفه‌ی شناختی (۳,۶۷) هوش فرهنگی اختصاص دارد. از بین متغیرهای پیش‌بینی‌کننده، پذیرا بودن برای یادگیری بین‌فرهنگی مهم‌ترین متغیر در پیش‌بینی هوش فرهنگی بوده‌است (ارزش $t = ۳,۲۴۰$). بعد از آن به ترتیب اهمیت شناخت سایر فرهنگ‌ها، تماس با مردم سایر فرهنگ‌ها و برقراری ارتباط به زبان خارجی قرار گرفته‌است. خواندن ادبیات خارجی (ادبیات سایر کشورها) کم‌اهمیت‌ترین متغیر در پیش‌بینی هوش فرهنگی بوده‌است (ارزش $t = ۰,۰۸۰$).

کلیدواژه‌ها: هوش فرهنگی، مدرسان آموزش زبان فارسی به غیر فارسی‌زبانان، متغیرهای پیش‌بینی‌کننده‌ی هوش فرهنگی.

۱. مقدمه

در میان مهارت‌های مورد نیاز قرن ۲۱، توانایی تطبیق مستمر با افرادی از فرهنگ‌های مختلف و توانایی مدیریت ارتباطات بین‌فرهنگی حائز اهمیت است. محیط کار جهانی، نیاز به افرادی دارد که با فرهنگ‌های مختلف آشنا باشند و بتوانند با افراد سایر فرهنگ‌ها ارتباط مناسب برقرارکنند (Fayyazi & Jannesar, 2006). یکی از نتایج حضور در محیطی با تنوع فرهنگی این است که مردم با ارزش‌ها، پیش‌فرض‌ها و انتظارات جدیدی مواجه می‌شوند که اساساً با واقعیت‌های محیطی آن‌ها متفاوت است. برای این منظور، افراد نیاز به هوش فرهنگی^۱ دارند. هوش فرهنگی، دامنه‌ی جدیدی از هوش است که ارتباط بسیاری با محیط‌های کاری متنوع دارد. هوش فرهنگی به افراد اجازه می‌دهد تا تشخیص دهند که دیگران چگونه فکر می‌کنند و چگونه به الگوهای رفتاری پاسخ می‌دهند؛ در نتیجه، موانع ارتباطی بین‌فرهنگی را کاهش داده و به افراد قدرت مدیریت تنوع فرهنگی می‌دهد (Hadizadeh moghaddam & Hosseini, 2007). امروزه با گسترش فرآیند جهانی‌شدن و لزوم آشنایی با سایر فرهنگ‌ها، این حوزه که توانایی افراد را در رویارویی با جنبه‌های فرهنگی محیط نشان می‌دهد و انسان را قادر می‌سازد تا با بهره‌گیری از دانش و آگاهی تفاوت‌های فرهنگی را تشخیص داده و به بروز رفتارهای مناسب در فرهنگ‌های متفاوت بپردازد، گسترش یافته و به تدریج وارد حوزه‌ی آموزش زبان نیز گردیده است (khodadadian & Abtahi, 2016). جهانی‌شدن تأثیری قدرتمند بر آموزش دارد که راهش را به درون سیاست‌گذاری‌ها و عملکردهای آموزشی و آموزش معلمان نیز باز نموده است (Wang et al., 2011). همان‌طور که معلمان به تدریس دانش‌آموزانی که از نظر فرهنگی و زبانی متفاوت^۲ هستند می‌پردازند، نقش آن‌ها در مواجهه با نیازهای مؤسسه‌ای و دانشگاهی و نیز نیازهای بین‌فردی، درون‌فردی و برآورده کردن تمامی خواسته‌های یادگیرندگان پیچیده‌تر می‌شود (Molina, 2013).

هوش فرهنگی چنان‌که آنگ و همکاران (Ang et al., 2007) معرفی نموده‌اند از چهار مؤلفه‌ی فراشناختی، شناختی، انگیزشی و رفتاری تشکیل شده‌است و ابزار اندازه‌گیری این مفهوم و مؤلفه‌های چهارگانه آن پرسشنامه‌ای بیست سؤالی است که توسط آنگ و همکاران (Ibid) طراحی شده‌است (khodadadian & Abtahi, 2016). با توجه به گسترش زبان فارسی و مشتاقان به یادگیری آن، مدرسان آموزش زبان فارسی به‌ویژه در مراکز آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان برای ایجاد فضایی آرام و بدون تنش برای زبان‌آموزانی که از فرهنگ‌های متفاوت در کلاس برای زبان‌آموزی در کنار یکدیگر قرار گرفته‌اند، نیاز به توانش و قابلیت‌های فرهنگی دارند که برای سنجش آن‌ها می‌توان از هوش فرهنگی استفاده

1. Cultural Intelligence (CQ)

2. Culturally and Linguistically Diverse (CLD)

نمود. هدف این پژوهش، پی‌بردن به میزان هوش فرهنگی مدرسان آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان است و این‌که چه متغیرهایی می‌توانند این میزان از هوش فرهنگی را پیش‌بینی نمایند. هوش فرهنگی به مدرسان زبان فارسی در محیط‌های آموزشی چند فرهنگی کمک می‌کند تا بتوانند نسبت به فرهنگ‌های مختلف حساس بوده، به‌طور شایسته و مناسب با زبان‌آموزانی از فرهنگ‌های گوناگون ارتباط برقرارکنند و آموزشی اثرگذارتر داشته‌باشند. با توجه به اهمیت هوش فرهنگی برای مدرسان آموزش زبان به‌ویژه زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان و نیز خلاء بسیار زیادی که در این زمینه‌ی پژوهشی به‌چشم می‌خورد، پژوهش حاضر جهت پاسخ به سه پرسش ذیل انجام‌گرفته است:

- (۱) هوش فرهنگی مدرسان آموزش زبان فارسی به‌غیر فارسی‌زبانان چه میزان می‌باشد؟
- (۲) رابطه و همبستگی متغیرهای پیش‌بینی‌کننده با مؤلفه‌های هوش فرهنگی مدرسان چگونه است؟
- (۳) تا چه اندازه متغیرهای پیش‌بینی‌کننده توانایی پیش‌بینی هوش فرهنگی مدرسان را دارند؟

۲. چارچوب نظری

۲.۱. مفهوم هوش فرهنگی

استرنبرگ (Sternberg, 1997)، در تعریفی کلی، هوش را توانایی لازم برای انتخاب، شکل‌گیری و سازگاری با محیط توصیف نموده‌است. در حالی‌که توماس (Thomas, 2006)، بر این باوراست که هوش فرهنگی توانایی افراد برای تعامل مؤثر با دیگر افرادی است که از نظر فرهنگی متفاوت هستند. مفهوم هوش فرهنگی برای اولین بار توسط آنگ و ارلی از محققان مدرسه کسب و کار لندن معرفی شد. آن‌ها هوش فرهنگی را به‌عنوان توانایی یادگیری الگوهای جدید در تعاملات فرهنگی و ارائه‌ی واکنش رفتاری صحیح به این الگوها تعریف کرده‌اند. آن‌ها معتقد بودند که در مواجهه با شرایط فرهنگی جدید، پیدا کردن نشانه‌های آشنا که بتواند برای برقراری ارتباط استفاده شود، دشوار است. هوش فرهنگی به قابلیت سازگاری افراد زمانی که در محیطی به‌غیر از محیط زندگی خود قرار می‌گیرند، اشاره می‌کند (Breslin et al., 2006). هوش فرهنگی صورتی خاص از هوش است که تمرکزش بر توانایی برای درک، استدلال و رفتارکردن به‌طور مؤثر در موقعیت‌هایی است که به‌واسطه‌ی تنوع فرهنگی مشخص می‌شوند (Ang et al., 2007). هدف اصلی طرفداران هوش فرهنگی بهبود و درک تعاملات بین فرهنگی است (Early & Peterson, 2004). هوش فرهنگی در کلی‌ترین سطح، توانایی سازگار شدن با بافت‌های فرهنگی جدید (Early, 2002)؛ (Early & Ang, 2003) و یا توانایی برای عملکرد موفقیت‌آمیز در تعامل با افرادی از فرهنگ‌های متفاوت است (Ang et al., 2007). در تعریف دیگری از پترسون (Peterson, 2004) هوش فرهنگی توانایی فردی برای درک، تفسیر و عمل مؤثر در موقعیت‌های متنوع فرهنگی است و وی آن را بیشتر به-

عنوان توانایی شناختی در نظرمی‌گیرد. لیورمور به تعریفی که آنگ و ارلی بیان کرده‌اند، بخش‌هایی افزوده و بر این باور است که:

«هوش فرهنگی توانایی عملکرد مؤثر در انواع بافت‌های فرهنگی از جمله ملی، نژادی، سازمانی و قومی است. روشی کاملاً جدید برای مواجه‌شدن با حساسیت فرهنگی، نژادپرستی و کارآمدی فرامرزی^۱ (بین‌المللی) است. هوش فرهنگی مرکب از رشد شناختی، جسمی و عاطفی/انگیزشی است که از هوش‌ذهنی، بدنی و قلبی شما بهره می‌برد.» (Livermore, 2011, p. 5).

لیورمور توضیح می‌دهد که با بهبود هوش فرهنگی، انگیزشی^۲، دانشی^۳، استراتژی^۴ و عملکردی^۵ خود، به افزایش هوش فرهنگی کلی خود کمک خواهید کرد. در واقع هوش فرهنگی ظرفیتی است که به افراد اجازه می‌دهد تا در برابر طیف گسترده‌ای از فرهنگ‌ها درک و فهم درستی داشته باشند. برای این‌که افراد از لحاظ فرهنگی باهوش شناخته شوند باید در موقعیت‌هایی که برداشت‌ها و اشارات مختلف وجود دارد، به طور مناسب عمل کنند. هوش فرهنگی، سیستمی تعاملی بوده و ترکیبی از توانایی سازگاری با نوعی خاص از محیط زیست است: یک ویژگی که با تنوع فرهنگی و تعاملات متقابل فرهنگی مشخص می‌شود؛ به این معنا که هوش فرهنگی ساختاری منحصربه‌فرد است که در اثر تعامل، جنبه‌های آن ظاهر می‌شود (Kihlstorm & Cantor, 2000).

ارلی و موساکوفسکی (Earley & Mosakowski, 2004) برای هوش فرهنگی سه منبع سر^۶ (شناختی)، بدن^۷ (جسمانی)^۸ و قلب^۹ (انگیزشی-عاطفی)^{۱۰} متصورند. بعد شناختی یا سر بر آموختن فرهنگ و یادگیری باورها، آداب و رسوم و تابوهای فرهنگ‌های خارجی تأکید دارد. هوش فرهنگی شناختی به فرد اجازه می‌دهد اشتراک‌های فرهنگی را درک کرده و از آن‌ها در برقراری ارتباط بهره گیرد. بعد جسمانی هوش فرهنگی که در رفتارهای بدنی انسان متجلی است، می‌تواند بیانگر آمادگی فرد برای ورود به دنیای درونی افرادی با فرهنگ‌های متفاوت باشد. بعد انگیزشی-عاطفی هوش فرهنگی اعتمادبه‌نفس و خودباوری را لازمه‌ی سازگاری با فرهنگ جدید می‌داند. زیرا افراد تنها زمانی از عهده‌ی کاری برمی‌آیند که از انگیزش زیادی برخوردار بوده و به توانایی خود ایمان و باور داشته باشند.

^۱. cross-border effectiveness

^۲. drive

^۳. knowledge

^۴. strategy

^۵. action

^۶. head

^۷. body

^۸. physical

^۹. heart

^{۱۰}. motivational-affective

بر اساس نظریه‌ی ارلی و آنگ (Earley & Ang, 2003) هوش فرهنگی سازه‌ای چند مؤلفه‌ای (بعدی) است که شامل مؤلفه‌های فراشناختی^۱، شناختی^۲، انگیزشی^۳ و رفتاری^۴ می‌باشد. آنگ و ون‌داین (Ang & Van Dyne, 2008) نیز این چهار مؤلفه و زیر ابعاد هر کدام را به صورت انگاره‌ای که در شکل (۱) نشان داده شده است، تشریح کرده‌اند. مؤلفه‌ی فراشناختی هوش فرهنگی بازتاب فرآیندهای ذهنی است که افراد برای کسب و درک دانش فرهنگی به کار می‌برند؛ قابلیت‌های مرتبط شامل برنامه‌ریزی، کنترل و آگاهی^۵ از الگوهای ذهنی تجدیدنظریافته از هنجارهای فرهنگی است. افرادی که بعد فراشناختی هوش فرهنگی‌شان بسیار تکامل یافته است از اولویت‌های فرهنگی دیگران آگاهند و الگوهای ذهنی خودشان را در طی و پس از تعامل متناسب‌سازی می‌کنند. مؤلفه‌ی شناختی هوش فرهنگی، بازتاب دانش مربوط به هنجارها، عملکردها و قراردادهای فرهنگ‌های متفاوت است که از تجربیات شخصی و آموزشی حاصل می‌شود و شامل دانش مربوط به سیستم‌های اقتصادی، حقوقی و اجتماعی فرهنگ‌های متفاوت و نیز دانش مربوط به چارچوب ارزش‌های فرهنگی است. افرادی که بعد شناختی هوش فرهنگی آن‌ها به میزان بالایی است، شباهت‌ها و تفاوت‌های بین فرهنگی را به خوبی می‌فهمند. مؤلفه‌ی انگیزشی، بازتاب توانایی برای سوق دادن توجه به سمت یادگیری و نیز عملکرد در موقعیت‌هایی است که تفاوت‌های فرهنگی مشخصه‌ی آن‌ها است؛ انگیزه‌ی درونی^۶، انگیزه‌ی بیرونی^۷ و خودکارآمدی^۸ از قابلیت‌های مرتبط است. افرادی که بعد انگیزشی بالایی دارند توجه و انرژی خود را به سمت موقعیت‌های بین فرهنگی که بر اساس علاقه و اعتماد به اثربخشی بین‌فردی است هدایت می‌کنند. مؤلفه‌ی رفتاری هوش فرهنگی بازتاب قابلیت برای بروز عملکردهای کلامی^۹ و غیرکلامی^{۱۰} به هنگام تعامل با افرادی از فرهنگ‌های مختلف می‌باشد. افرادی که در این بعد بسیار تکامل یافته هستند رفتارهای مناسب هر موقعیت را بر اساس طیفی از توانمندی‌های کلامی و غیرکلامی مانند استفاده از واژه‌های مناسب از نظر فرهنگی، تن، اشارات و حالات چهره^{۱۲} نشان می‌دهند.

1. metacognition

2. cognition

3. motivation

4. behavior

5. awareness

6. adjust

7. intrinsic

8. extrinsic

9. self- effectiveness

10. verbal

11. non-verbal

12. facial expression

شکل ۱. انگاره‌ی مؤلفه‌های هوش فرهنگی (Ang & Van Dyne, 2008)

آنگ و همکاران (Ang et al., 2007)، هوش فرهنگی را سازه‌ای چندبعدی^۱ متراکم^۲ و ابعاد آن را دارای جنبه‌های مختلف یک قابلیت کلی توصیف کرده‌اند. ان‌جی و همکاران (Ng et al., 2012) و محققان مختلف درباره این موضوع توافق نظر داشته و برای این سازه ابعاد سه یا چهارگانه قائل بوده‌اند. جدول (۱) نظر پژوهشگران مختلف را در خصوص هوش فرهنگی و مؤلفه‌های آن به‌تصویر کشیده است (Ahmadi et al., 2013, p. 104).

جدول ۱، هوش فرهنگی و ابعاد آن از دیدگاه پژوهشگران مختلف (Ahmadi et al., 2013)

ابعاد و زیر ابعاد	محقق و سال	
عنصر شناختی، عنصر انگیزشی و عنصر رفتاری	ارلی و آنگ (۲۰۰۳)	سه بعدی
شناختی (عقل، سر)، فیزیکی (جسم) و احساسی-انگیزشی (قلب)	ارلی و موساکوفسکی (۲۰۰۴)	
آگاهی یا هوشیاری دائمی، فهم فرهنگی و مهارت، رفتار هوش فرهنگی	بوچر (۲۰۰۸)	
شناختی، هیجانی و عملیاتی	الیزابت پلام (۲۰۱۰)	
هوش فرهنگی سازمانی دارای سه قابلیت است: فرآیندها، موقعیت‌ها و مسیرها	مون (۲۰۱۰)	
هوش بین فردی، هوش فضایی، فاصله‌ای، هوش درون فردی و هوش زبانی	پترسون (۲۰۰۴)	چهار بعدی
بعد فردی هوش فرهنگی (رفتار و انگیزش) و بعد اجتماعی شامل (دانش و استراتژی)	لین و ون‌داین (۲۰۰۶)	
دانش، شناخت هوش فرهنگی، استراتژی هوش فرهنگی، هوش فرهنگی انگیزشی و هوش فرهنگی عملکردی، رفتار	لیورمور (۲۰۱۱)	
هوش فرهنگی فراشناختی، هوش فرهنگی شناختی، هوش فرهنگی رفتاری و هوش فرهنگی انگیزشی	آنگ، ون‌داین، کوه، تمپلر و تای (۲۰۰۷)؛ ون‌داین، آنگ و لیورمور (۲۰۰۹)؛ کوه، ان‌جی، ون‌داین و آنگ (۲۰۱۲)	

¹. multidimensional

^۲. aggregate

۲.۲. اهمیت هوش فرهنگی برای معلمان

هرچند که این حوزه ابتدا برای معلمان مورد استفاده قرار نگرفت، اما به‌نظر می‌رسد انتظارات و توقعاتی که از معلمان در زمینه‌ی توانش فرهنگی و کارآمدی وجود دارد دربرمی‌گیرد (Ang et al., 2007). معلمانی که به تدریس دانش‌آموزانی اشتغال دارند که از نظر فرهنگی و زبانی متفاوت هستند، برای درک بهتر زبان‌آموزان خود و تدریس مؤثرتر به هوش فرهنگی نیاز دارند (Petrović, 2011). گاه (Goh, 2012) بر این باور است که هوش فرهنگی دانش‌آموزان تابعی از هوش فرهنگی معلمان آن‌ها است. هوش فرهنگی با مؤلفه‌های چهارگانه فراشناختی، شناختی، انگیزشی و رفتاری مدلی برای اندازه‌گیری میزان تعاملات مؤثر در محیط ارائه می‌دهد. اعتقادات، ارزش‌ها، انتظارات و نگرش‌ها عناصری فرهنگی که قابل رؤیت باشند، نیستند؛ اما آن‌ها بر رفتار افراد تأثیر می‌گذارند و گاهی اوقات باعث ایجاد اختلاف و تناقض در کار می‌شوند. برای این منظور، سازگاری و تعدیل مؤثر فرهنگ‌ها مورد نیاز است. هوش فرهنگی شامل تسلط معلمان بر مجموعه قوانین خاص برای هر فرهنگ نیست؛ بلکه مستلزم این است که آنان مجموعه‌ای از مهارت‌های انعطاف‌پذیر از جمله توانایی گوش دادن و توجه کردن را در خود ایجاد کنند، در معنای رفتار صورت گرفته به‌طور اساسی تأمل کنند، در جستجوی اطلاعات و توصیه‌های مرتبط بوده و در نهایت انطباق‌پذیر باشند. همچنین معلمان نیاز به آگاهی و تمایل به پیش‌بینی فرضیات فرهنگی خوددارند (Ibid).

۳. پیشینه‌ی پژوهش

تاکنون تحقیقات نسبتاً گسترده‌ای در خصوص هوش فرهنگی معلمان صورت گرفته است که بخش وسیعی از پژوهش‌های ایرانیان به حوزه‌ی هوش فرهنگی معلمانی که به تدریس فارسی‌آموزان ایرانی اشتغال دارند، اختصاص دارد. به این سبب می‌توان بیان نمود که پژوهش در رابطه با هوش فرهنگی مدرسان آموزش زبان فارسی به فارسی‌آموزان خارجی اندک است و تحقیقات در این حوزه غنی نمی‌باشد.

نوروزی‌فرد و بختیاری (Nowrozi Fard & Bakhtiari, 2015) به بررسی نقش هوش فرهنگی بر فرآیند حل مسأله در بین ۳۶۱ دبیر متوسطه از ۳۳ آموزشگاه دوره‌ی دوم شهر کرمانشاه پرداخته‌اند. نتایج تحلیل داده‌ها نشان داده‌است که هوش فرهنگی و ابعاد آن (فراشناختی، شناختی، انگیزشی و رفتاری) رابطه‌ی معناداری با فرآیند حل مسأله در دبیران دوره‌ی دوم شهر کرمانشاه دارد. در پژوهش ملک‌پور و مرادی (Malekpoor & Moradi, 2015) رابطه‌ی هوش فرهنگی و توانمندسازی معلمان مدارس دولتی استان خوزستان بررسی شده است. نتایج پژوهش نشان داده‌است که معلمان از هوش فرهنگی خوبی برخوردارند و بین ابعاد شناختی، انگیزشی و رفتاری هوش فرهنگی و توانمندسازی معلمان از نظر آماری همبستگی معناداری وجود دارد. البته این همبستگی معنادار در مورد بعد فراشناختی دیده نمی‌شود و ۲۳

درصد از تغییرات توانمندسازی ناشی از هوش فرهنگی است. حسین‌زاده و صفری (Hossein Zadeh & Safari, 2014) نیز پژوهشی با هدف بررسی رابطه‌ی هوش فرهنگی و توانمندسازی معلمان مدارس دخترانه‌ی شهر تهران انجام دادند. در این پژوهش ۳۴۶ معلم شرکت نمودند. نتایج حاصل از تحلیل داده‌ها نشان‌داد بین تمامی مؤلفه‌های هوش فرهنگی و توانمندسازی معلمان رابطه‌ی مثبت و معنی‌داری وجود داشته و بیشترین همبستگی به مؤلفه‌ی انگیزشی و رفتاری اختصاص یافت. پژوهشی دیگر با عنوان رابطه‌ی هوش فرهنگی و سواد کامپیوتری معلمان با سبک مدیریت کلاسی آنان، توسط حمیدی و همکاران (Hamidi et al., 2012) انجام گرفته است. نتایج تحقیق آن‌ها نشان داده است که بین هوش فرهنگی معلمان و سبک مدیریت کلاسی معلم‌محوری، رابطه‌ی معکوس و معنادار وجود دارد. معلمانی که از هوش فرهنگی بالایی برخوردار بوده‌اند در مدیریت کلاس خود انعطاف بیشتری داشتند و دانش‌آموزان را محور کار و فعالیت‌ها قرار داده و بیشتر از سبک مدیریت دانش‌آموزمحوری یا تعاملی استفاده نمودند. بررسی نقش هوش فرهنگی و سرمایه‌ی اجتماعی در سازگاری شغلی معلمان نیز از جمله پژوهش‌های انجام‌شده در زمینه‌ی هوش فرهنگی معلمان توسط یارمحمدزاده و داداش‌زاده (Yarmohammadzadeh & Dadashzadeh, 2015) می‌باشد. جمعیت نمونه‌ی پژوهش، شامل ۳۱۲ نفر از معلمان ابتدایی شهرهای شمالی استان آذربایجان غربی است که تحلیل داده‌ها نشان داد هوش فرهنگی نقشی غیرمستقیم در تبیین سازگاری شغلی داشته و قدرت پیش‌بینی سازگاری شغلی بر اساس هوش فرهنگی، افزایش می‌یابد.

هالمون (Hallmmon, 2015) در پژوهش خود به بررسی رابطه‌ی بین هوش فرهنگی معلمان و فرسودگی شغلی^۱ آنان پرداخت. در این پژوهش رابطه‌ی چهار مؤلفه‌ی هوش فرهنگی و فرسودگی معلمان، کارآمدی و برنامه‌های استخدام آنان با استفاده از تحلیل رگرسیون چندگانه بررسی شده‌است. ۱۱۲ معلم از ۵ دبیرستان در منطقه‌ی محروم می‌سی‌سی‌پی انتخاب شدند. بر خلاف تحقیق‌های گذشته، نتایج نشان داد که بین مؤلفه‌های هوش فرهنگی به‌ویژه شناختی و فراشناختی با فرسودگی معلمان رابطه‌ی معکوس وجود دارد. معلمانی که نمره‌ی هوش فرهنگی بالایی داشتند بیشتر در معرض فرسودگی شغلی قرار گرفتند.

مولینا (Molina, 2013) با بهره‌گیری از چارچوب هوش فرهنگی ارلی و آنگ (Early & Ang, 2003) در تحقیق خود، بررسی نمود که چگونه ۱۰ معلم ضمن خدمت در منطقه‌ی سن دیه‌گو در اوایل تدریس خود نقش فرهنگ را در مواجهه با دانش‌آموزانی که از نظر فرهنگی و زبانی مختلف بودند درک نمودند. این پژوهش روشن ساخت که درک و تصور تمامی معلمان بسیار پیچیده‌تر از مفهوم بیان شده‌ی فرهنگ با توجه به چهار مؤلفه‌ی هوش فرهنگی بود. اگرچه تمامی آنان بر اهمیت توجه به سطوح عمیق‌تر فرهنگ برای تسهیل ارتباطی اصیل و واقعی و نیز حمایت از زبان‌آموزان تأکید نمودند.

^۱. burnout

پتروویچ (Petrović, 2011) در پژوهش خود میزان هوش فرهنگی ۱۰۷ معلم ابتدایی را در ۴ شهر از کشور صربستان سنجیده و نیز ۸ متغیر را به‌عنوان پیش‌بینی‌کننده‌های هوش فرهنگی در نظر گرفته‌است تا اثرگذارترین متغیر را مشخص نماید. نتایج تحقیق وی نشان داده‌است که معلمان از هوش فرهنگی بالایی برخوردارند. از بین متغیرها، لذت بردن از ارتباطات بین‌فرهنگی، کلاس‌های چندفرهنگی را به‌عنوان چالش در نظر گرفتن، پذیرا بودن برای یادگیری بین‌فرهنگی و تماس با مردمی از سایر فرهنگ‌ها به‌ترتیب مهم‌ترین متغیرها در پیش‌بینی هوش فرهنگی شناخته شدند.

اگرچه پژوهش‌های انجام شده در حوزه‌ی هوش فرهنگی فارسی‌آموزان خارجی نیز بسیار انگشت‌شمار است که می‌توان از آن میان به پژوهش عباسیان (Abbasian, 2013) با عنوان «بررسی رابطه‌ی بین هوش فرهنگی و توانش ارتباطی غیرفارسی‌زبانان» و پژوهش خدادادیان و ابطحی (khodadadian & Abtahi, 2016) با عنوان «هوش فرهنگی و ارتباط آن با یادگیری مهارت‌های زبان فارسی در فارسی‌آموزان غیرایرانی» اشاره نمود؛ اما نکته‌ی حائز اهمیت این است که در زمینه‌ی هوش فرهنگی مدرسان آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان پژوهش‌های راه‌گشا کمتر به‌چشم می‌خورند.

۴. روش شناسی پژوهش

۴.۱. شرکت‌کنندگان

از مدرسان زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان مرکز آموزش زبان فارسی دانشگاه فردوسی مشهد دعوت گردید که در این پژوهش شرکت نمایند و در نهایت ۳۰ مدرس از مرکز آموزش زبان فارسی در انجام این پژوهش مشارکت نمودند. اطلاعات جمعیت‌شناختی در جدول شماره ۲ ارائه شده است. در این پژوهش، اکثریت شرکت‌کنندگان خانم بودند و تنها یک مدرس آقا در این پژوهش شرکت داشتند. به این دلیل که شرکت در این مطالعه بر اساس تمایل مدرسان و حضور آنان در زمان توزیع پرسشنامه بوده است.

جدول ۲. توزیع فراوانی، درصد، کمینه، بیشینه، میانگین و انحراف معیار سابقه‌ی تدریس مدرسان بر حسب مدرک تحصیلی

مدرک تحصیلی	فراوانی	درصد	کمینه	بیشینه	میانگین	انحراف معیار
کارشناسی ارشد	۲۲	۷۳,۳	۲	۱۴	۵,۶۴	۲,۴۹۸
دکتری	۸	۲۶,۷	۱	۱۳	۵,۶۳	۳,۳۷۸
جمع	۳۰	۱۰۰	۱	۱۴	۵,۶۳	۲,۶۹۷

جدول فوق نشان‌دهنده‌ی توزیع فراوانی، درصد، کمینه، بیشینه، میانگین و انحراف معیار سابقه‌ی تدریس مدرسان برحسب مدرک تحصیلی است. این جدول نشان می‌دهد که از مجموع ۳۰ نفر از مدرسان ۷۳,۳ درصد از مدرسان دارای مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد و ۲۶,۷ درصد دارای مدرک تحصیلی دکتری هستند. همچنین دامنه‌ی سابقه‌ی تدریس مدرسان از ۱ تا ۱۴ سال بوده و میانگین و انحراف‌معیار سابقه‌ی تدریس مدرسان به ترتیب عبارتند از: ۵,۶۳ و ۲,۶۹۷.

۲.۴. ابزار پژوهش

جهت انجام این پژوهش، از دو ابزار استفاده گردید:

۲.۴.۱. پرسشنامه‌ی هوش فرهنگی

برای انجام پژوهش، پرسشنامه‌ای بسته‌پاسخ حاوی ۲۰ سؤال که بر اساس مقیاس لیکرت ۵ گزینه‌ای از بسیار مخالف تا بسیار موافق طراحی شده بود، به صورت کاغذی در اختیار مدرسان قرار گرفت. پرسشنامه‌ی هوش فرهنگی آنگ و همکاران (Ang et al., 2007) به زبان فارسی ترجمه گردید و برای متناسب شدن با بافت تدریس و درک بهتر مدرسان زبان فارسی در اختیار تعدادی از مدرسان زبان فارسی قرار گرفت و تعدیل‌هایی اعمال شد. لازم به ذکر است که پرسشنامه به زبان انگلیسی هم در دسترس بود تا در صورت تمایل، مدرسان از نسخه‌ی انگلیسی آن استفاده نمایند. این پرسشنامه، مؤلفه‌های هوش فرهنگی را که شامل فراشناختی (سؤالات ۱ تا ۴)، شناختی (سؤالات ۵ تا ۱۰)، انگیزشی (سؤالات ۱۱ تا ۱۵) و رفتاری (سؤالات ۱۶ تا ۲۰) است، توسط ۲۰ شاخص می‌سنجد. نگارنده برای پاسخ‌گویی به سؤالات مدرسان در کنار آنان حضورداشت، همزمان هدف از تکمیل پرسشنامه‌ی هوش فرهنگی و اهمیت موضوع برای مدرسان توضیح داده شد. پایایی پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ محاسبه گردید. ضریب حاصل شده ۰,۸۳ بوده که نشان‌دهنده‌ی قابلیت اطمینان بالایی می‌باشد.

۲.۴.۲. پرسشنامه‌ی متغیرهای پیش‌بینی‌کننده‌ی هوش فرهنگی

پرسشنامه‌ی متغیرهای پیش‌بینی‌کننده‌ی هوش فرهنگی که بر اساس مقیاس لیکرت ۳ گزینه‌ای از کم تا زیاد طراحی شده بود، نیز به صورت کاغذی در اختیار مدرسان قرار گرفت. پرسشنامه‌ی متغیرهای پیش‌بینی‌کننده‌ی هوش فرهنگی پتروویچ (Petrović, 2011) به فارسی ترجمه گردید و پس از بازنگری و انجام تعدیل‌هایی در اختیار مدرسان قرار گرفت. در این پرسشنامه ۸ متغیر پیش‌بینی‌کننده‌ی هوش فرهنگی شامل این موارد بودند: تماس با افرادی از سایر فرهنگ‌ها، برقراری ارتباط به زبان خارجی، خواندن ادبیات خارجی، تماشای برنامه‌های تلویزیونی درباره‌ی سفر به دیگر کشورها، اهمیت شناخت سایر فرهنگ‌ها،

بافت چندفرهنگی کلاس را به صورت چالش در نظر گرفتن، پذیرا بودن برای یادگیری بین‌فرهنگی و لذت بردن از ارتباطات بین‌فرهنگی.

۳.۴. گردآوری داده‌ها

گردآوری داده‌ها در این پژوهش که رویکردی کمی-همبستگی دارد با استفاده از دو پرسشنامه‌ی هوش فرهنگی آنگ و همکاران (Ang et al., 2007) و متغیرهای پیش‌بینی‌کننده‌ی هوش فرهنگی پتروویچ (Petrović, 2011) انجام گرفت. از آنجایی که مدرسان مرکز دانشگاه فردوسی مشهد در روزهای مختلفی از هفته در مرکز آموزش زبان فارسی به تدریس اشتغال داشتند، محقق در طی چند روز به جمع‌آوری داده‌های خود پرداخت و از مدرسانی که تمایل به شرکت در این پژوهش را داشتند دعوت نمود تا پرسشنامه‌ها را تکمیل نمایند. از مدرسان خواسته شد تا نظرات خود را بر اساس مقیاسی ۵ گزینه‌ای از بسیار موافقم تا بسیار مخالفم در پرسشنامه‌ی هوش فرهنگی و نیز در بخش متغیرهای پیش‌بینی‌کننده، بر اساس مقیاسی ۳ گزینه‌ای از کم تا زیاد در پرسشنامه منعکس نمایند. از بین پرسشنامه‌های توزیع شده در مرکز زبان فارسی ذکر شده، ۳۰ پرسشنامه تکمیل گردید.

پرسشنامه‌ها جمع‌آوری شدند و برای تحلیل داده‌های پژوهش، با استفاده از نرم افزار اسپس^۱ نسخه ۲۵ آمار توصیفی از جمله محاسبه‌ی میانگین، انحراف معیار و درصد پاسخ به هر انتخاب و نیز آزمون‌های آماری رگرسیون چندمتغیری^۲ و آزمون همبستگی پیرسون^۳ انجام گرفت تا فراوانی انواع مؤلفه‌های هوش فرهنگی و متغیرهای پیش‌بینی‌کننده‌ی هوش فرهنگی در مقایسه با یکدیگر سنجیده شوند.

۵. ارائه و واکاوی داده‌ها

هدف اصلی این پژوهش سنجش هوش فرهنگی مدرسان زبان فارسی به غیر فارسی‌زبانان و متغیرهای پیش‌بینی‌کننده‌ی آن با استفاده از دو پرسشنامه بود. در این بخش یافته‌های هر دو منبع گزارش می‌شوند.

۵.۱. آمار توصیفی

۵.۱.۱. یافته‌های پرسشنامه‌ی هوش فرهنگی

توزیع فراوانی پاسخ‌های آزمودنی‌ها به سؤالات پرسشنامه‌ی هوش فرهنگی آنگ و همکاران (Ang et al., 2007) در جدول (۳) نمایش داده شده است. مطابق با اطلاعات نشان داده شده در جدول، نظرات اکثر

۱. SPSS 25

۲. Multiple Regression

۳. Pearson Correlation

مدرسان به سمت موافق و کاملاً موافق گرایش داشته‌است. به طوری که ۴۶,۰۰۵ درصد گزینه موافق و ۱۶۵,۳۳ گزینه کاملاً موافق را انتخاب کرده‌اند که در مجموع ۱۷,۷۹ درصد از پاسخ‌های شرکت‌کنندگان را شامل می‌گردد.

جدول ۳، پاسخ‌های مدرسان آموزش زبان فارسی به سؤالات پرسشنامه‌ی هوش فرهنگی

سؤال	کاملاً مخالف		مخالف		نظری ندارم		موافق		کاملاً موافق	
	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی
۱	۰	۰	۰	۰	۴	۳۰	۱۶	۳۰	۱۰	۳۰
۲	۰	۰	۲	۱۶	۱	۳۰	۲۰	۷۰	۷	۳۰
۳	۰	۰	۰	۰	۶	۳۰	۱۲	۴۰	۱۲	۴۰
۴	۱	۳۰	۱	۳۰	۴	۳۰	۱۴	۴۰	۱۰	۳۰
۵	۱	۳۰	۹	۳۰	۱۰	۳۰	۹	۳۰	۱	۳۰
۶	۱	۳۰	۲	۱۶	۱	۳۰	۱۸	۶۰	۸	۲۶
۷	۰	۰	۰	۰	۴	۳۰	۱۶	۳۰	۱۰	۳۰
۸	۱	۳۰	۲	۱۶	۸	۲۶	۱۶	۳۰	۳	۱۰
۹	۱	۳۰	۳	۲۰	۳	۲۰	۲۱	۷۰	۲	۱۶
۱۰	۱	۳۰	۳	۲۰	۸	۲۶	۱۴	۳۰	۴	۳۰
۱۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۴	۳۰	۲۶	۸۶
۱۲	۰	۰	۱	۳۰	۳	۲۰	۱۵	۵۰	۱۱	۳۶
۱۳	۰	۰	۲	۱۶	۳	۲۰	۱۴	۳۰	۱۱	۳۶
۱۴	۰	۰	۰	۰	۷	۲۳	۱۲	۴۰	۱۱	۳۶
۱۵	۰	۰	۱	۳۰	۳	۲۰	۱۴	۳۰	۱۲	۴۰
۱۶	۰	۰	۱	۳۰	۴	۳۰	۱۵	۵۰	۱۰	۳۳
۱۷	۰	۰	۱	۳۰	۱۱	۳۶	۱۲	۴۰	۶	۲۰
۱۸	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۱	۳۶	۱۹	۶۳
۱۹	۰	۰	۰	۰	۵	۱۶	۱۱	۳۶	۱۴	۴۶
۲۰	۰	۰	۱	۳۰	۵	۱۶	۱۲	۴۰	۱۲	۴۰
میانگین	۳۰	۹۹	۴۵	۸۳	۵۴	۹۹	۸۱	۵۴	۹۵	۱۶۵

با استفاده از پرسشنامه‌ی آنگ و همکاران (Ang et al., 2007) چهار مؤلفه‌ی هوش فرهنگی که عبارتند از: فراشناختی، شناختی، انگیزشی و رفتاری سنجیده شد. با استفاده از آمار توصیفی میانگین و انحراف معیار هر کدام محاسبه گردید. این نتایج در جدول شماره‌ی (۴) نشان داده شده‌است.

جدول ۴، میانگین و انحراف معیار مؤلفه‌های هوش فرهنگی مدرسان برحسب مدرک تحصیلی

نمره‌ی کل هوش فرهنگی	مؤلفه‌ی رفتاری	مؤلفه‌ی انگیزشی	مؤلفه‌ی شناختی	مؤلفه‌ی فراشناختی	شاخص	تحصیلات
۸۷.۸۰	۲۱	۲۲،۱۴	۱۶،۶۴	۲۱،۰۹	میانگین	ارشد
۷۷۸.۷	۲،۶۳۷	۴،۳۶۸	۱،۸۹۱	۲،۶۱۷	انحراف معیار	
۷۶.۸۱	۲۳،۱۳	۲۱،۷۵	۱۶،۱۳	۲۰،۷۵	میانگین	دکتری
۰۳۱.۸	۱،۶۴۲	۲،۹۱۵۱	۱،۹۵۹	۲،۷۱۲	انحراف معیار	
۱۰.۸۱	۲۱،۵۷	۲۲،۰۳	۱۶،۵۰	۲۱	میانگین	کل
۷۱۶.۷	۲،۵۶۹	۳،۹۸۷	۱،۸۸۹	۲،۶۰۰	انحراف معیار	

جدول فوق نشان‌دهنده‌ی میانگین و انحراف معیار هوش فرهنگی مدرسان برحسب مدرک تحصیلی است. نتایج به‌دست‌آمده مربوط به هوش فرهنگی مدرسان و مؤلفه‌های آن (فراشناختی، شناختی، انگیزشی و رفتاری و نمره‌ی کل هوش فرهنگی) است. مطابق داده‌های جدول (۴)، بیشترین میانگین کل مربوط به مؤلفه‌ی انگیزشی (۲۲،۰۳) و کم‌ترین میانگین کل به مؤلفه‌ی شناختی (۱۶،۵۰) اختصاص دارد. نمره‌ی کل هوش فرهنگی با میزان ۸۱،۱۰ نشان‌دهنده‌ی نمره‌ی بالای هوش فرهنگی مدرسان آموزش زبان فارسی می‌باشد.

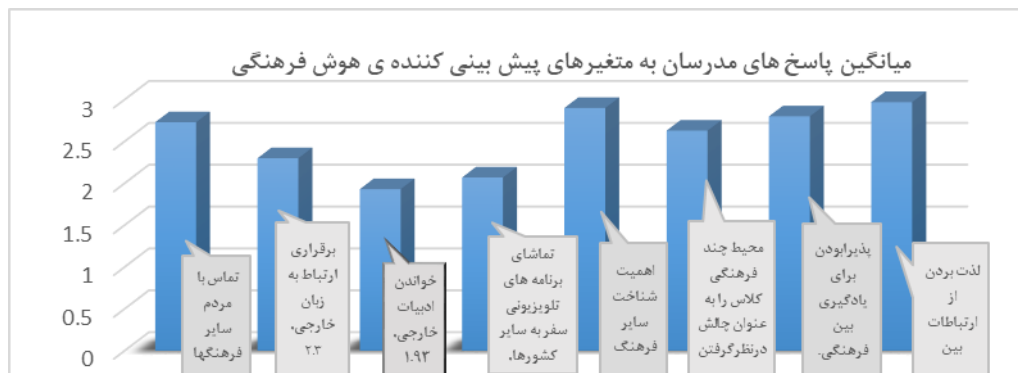
۲.۱.۵. یافته‌های پرسشنامه‌ی متغیرهای پیش‌بینی‌کننده‌ی هوش فرهنگی

با استفاده از پرسشنامه‌ی پتروویچ (Petrović, 2011)، ۸ متغیر پیش‌بینی‌کننده‌ی هوش فرهنگی که عبارتند از: تماس با افرادی از سایر فرهنگ‌ها، برقراری ارتباط به زبان خارجی، خواندن ادبیات خارجی، تماشای برنامه‌های تلویزیونی درباره‌ی سفر به دیگر کشورها، اهمیت شناخت سایر فرهنگ‌ها، محیط چندفرهنگی کلاس را به‌صورت چالش در نظر گرفتن، پذیرا بودن برای یادگیری بین‌فرهنگی، لذت بردن از ارتباطات بین‌فرهنگی سنجیده شد. با استفاده از آمار توصیفی، میانگین و انحراف معیار هر کدام محاسبه گردید. این نتایج در جدول شماره‌ی (۵) نشان داده شده‌است. شکل (۲)، نیز توزیع پاسخ‌های مدرسان به پرسشنامه‌ی متغیرهای پیش‌بینی‌کننده را به‌تصویر می‌کشد.

مطابق اطلاعات نشان داده‌شده در جدول (۵)، بیشترین میانگین به متغیر لذت‌بردن از ارتباطات بین‌فرهنگی با میانگین ۹۷.۲ اختصاص دارد. اهمیت شناخت سایر فرهنگ‌ها با میانگین ۲،۹۰؛ پذیرا بودن برای یادگیری سایر فرهنگ‌ها با میانگین ۲،۸۰؛ تماس با افرادی از سایر فرهنگ‌ها با میانگین ۲،۷۳؛ محیط چندفرهنگی کلاس را به‌عنوان چالش در نظر گرفتن با میانگین ۲،۶۳؛ برقراری ارتباط به زبان خارجی با میانگین ۲،۳۰ و تماشای برنامه‌های تلویزیونی سفر به دیگر کشورها با میانگین ۲،۰۷ به ترتیب در رده‌های پایین‌تر قرار گرفته‌اند. کم‌ترین میانگین به متغیر خواندن ادبیات خارجی با میزان ۹۳.۱ اختصاص دارد.

جدول ۵. توزیع فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار پاسخ‌های مدرسان به متغیرهای پیش‌بینی کننده

انحراف معیار	میانگین	زیاد		متوسط		کم		متغیرهای پیش‌بینی کننده
		درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	
۵۲.۰	۷۳.۲	۷۶.۷	۲۳	۲۰	۶	۳.۳	۱	تماس با افرادی از سایر فرهنگ‌ها
۶۵.۰	۳۰.۲	۴۰	۱۲	۵۰	۱۵	۱۰	۳	برقراری ارتباط به زبان خارجی
۶۹.۰	۹۳.۱	۲۰	۶	۵۳.۳	۱۶	۲۶.۷	۸	خواندن ادبیات خارجی
۷۴.۰	۰۷.۲	۳۰	۹	۴۶.۷	۱۴	۲۳.۳	۷	تماشای برنامه‌های تلویزیونی سفر به دیگر کشورها
۳۱.۰	۹۰.۲	۹۰	۲۷	۱۰	۳	۰	۰	اهمیت شناخت سایر فرهنگ‌ها
۶۲.۰	۶۳.۲	۷۰	۲۱	۲۳.۳	۷	۶.۷	۲	محیط چندفرهنگی کلاس را به عنوان چالش در نظر گرفتن
۴۱.۰	۸۰.۲	۸۰	۲۴	۲۰	۶	۰	۰	پذیرا بودن برای یادگیری بین-فرهنگی
۱۸.۰	۹۷.۲	۹۶.۷	۲۹	۳.۳	۱	۰	۰	لذت بردن از ارتباطات بین فرهنگی

شکل ۲. نمودار توزیع کلی پاسخ‌های مدرسان به سؤالات پرسشنامه‌ی متغیرهای پیش‌بینی کننده‌ی هوش فرهنگی

۲.۵. آمار استنباطی

در این بخش با استفاده از شیوه‌های آماری مناسب به بررسی فرضیات پژوهش پرداخته شده‌است.

پرسش شماره‌ی یک:

میزان هوش فرهنگی مدرسان آموزش زبان فارسی به غیر فارسی‌زبانان در مرکز زبان فارسی چگونه‌است؟ به‌منظور پاسخ به پرسش شماره‌ی یک، بنابر این‌که تعداد پرسش‌های مؤلفه‌های هوش فرهنگی متفاوت بودند، تمام نمرات تراز شدند. از آنجا که نمرات در پرسشنامه‌ی هوش فرهنگی بر اساس مقیاس لیکرت از ۱ تا ۵ است، نمرات ۱ و ۲ به معنی میزان هوش فرهنگی کم؛ نمره‌ی ۳ به معنی میزان هوش فرهنگی متوسط (میانگین) و نمرات ۴ و ۵ به معنی میزان هوش فرهنگی زیاد می‌باشد. جدول شماره‌ی (۶) میانگین نمرات تمامی مؤلفه‌های هوش فرهنگی مدرسان را نشان داده‌است که برای هر چهار مؤلفه بیشتر از نمره‌ی ۳ (میزان میانگین هوش فرهنگی) است.

جدول ۶. میانگین و انحراف معیار مؤلفه‌های هوش فرهنگی مدرسان

مؤلفه‌های هوش فرهنگی	فراوانی	کمینه	بیشینه	میانگین	انحراف معیار
مؤلفه‌ی فرا شناختی	۳۰	۳	۵	۱۲.۴	۴۷۲.۰
مؤلفه‌ی شناختی	۳۰	۲	۵	۶۷.۳	۶۶۴.۰
مؤلفه‌ی انگیزشی	۳۰	۳	۵	۳۱.۴	۵۱۴.۰
مؤلفه‌ی رفتاری	۳۰	۳	۵	۲۰.۴	۵۲۰.۰
نمره‌ی کل هوش	۳۰	۳	۵	۰۶.۴	۳۸۶.۰

همچنین بر اساس جدول فوق، بیشترین نمره به مؤلفه‌ی انگیزشی (با میانگین ۳۱،۴) و کم‌ترین نمره به مؤلفه‌ی شناختی (بامیانگین ۳،۶۷) اختصاص دارد.

پرسش شماره‌ی دو:

رابطه و همبستگی متغیرهای پیش‌بینی‌کننده‌ی هوش فرهنگی با مؤلفه‌های هوش فرهنگی مدرسان چگونه است؟

به‌منظور پاسخ به پرسش شماره‌ی دو، از آزمون همبستگی پیرسون استفاده گردید. جدول (۷) نشان‌دهنده‌ی ماتریس همبستگی بین مؤلفه‌های هوش فرهنگی و متغیرهای پیش‌بینی‌کننده‌ی هوش فرهنگی مدرسان است.

جدول ۷، ماتریس همبستگی بین مؤلفه‌های هوش فرهنگی و متغیرهای پیش‌بینی کننده هوش فرهنگی مدرسان

نمره‌ی کل هوش فرهنگی	مؤلفه‌ی رفتاری	مؤلفه‌ی انگیزشی	مؤلفه‌ی شناختی	مؤلفه‌ی فراشناختی	هوش فرهنگی / متغیرهای پیش‌بینی کننده
-۱۴.۰	-۲۰.۰*	۰۹.۰	-۱۶.۰	-۰۷.۰	تماس با مردم سایر فرهنگ‌ها
۳۴.۰**	۲۰.۰*	۲۷.۰**	۲۴.۰**	۲۴.۰**	برقراری ارتباط به زبان خارجی
۱۱.۰	۰۶.۰	۰۲.۰	۱۹.۰*	-۰۵.۰	خواندن ادبیات خارجی
۱۸.۰*	۱۱.۰	-۱۵.۰	۲۰.۰*	۳۷.۰**	تماشای برنامه‌های تلویزیونی درباره‌ی سفرهای خارجی
۰۸.۰	-۰۹.۰	۰۷.۰	۱۲.۰	۰۹.۰	اهمیت شناخت سایر فرهنگ‌ها
۰۸.۰	۰۹.۰	-۰۶.۰	۰۲.۰	۲۵.۰**	محیط چند فرهنگی کلاس را به عنوان چالش در نظر گرفتن
۳۰.۰**	۱۰.۰	۲۴.۰**	۲۰.۰*	۳۶.۰**	پذیرا بودن برای یادگیری بین فرهنگی
۱۷.۰	-۱۵.۰	-۰۳.۰	۳۸.۰**	۱۵.۰	لذت بردن از ارتباطات بین فرهنگی

(**) معناداری در سطح ۰.۰۱ و (*) معناداری در سطح ۰.۰۵

جدول فوق نشان می‌دهد که رابطه‌ی بین مؤلفه‌های هوش فرهنگی با متغیرهای پیش‌بینی کننده‌ی هوش فرهنگی در سطح $(P < ۰,۰۱)$ و $(P < ۰,۰۵)$ از نظر آماری به صورت مستقیم و معکوس معنادار است. به عبارت دیگر در همبستگی مستقیم با افزایش متغیرهای پیش‌بینی کننده، مؤلفه‌های هوش فرهنگی مدرسان نیز افزایش می‌یابد؛ اما در همبستگی معکوس با افزایش متغیرهای پیش‌بینی کننده، مؤلفه‌های هوش فرهنگی مدرسان کاهش می‌یابد. همچنین ضرایب رابطه‌های معنادار از ۰,۲۰ تا ۰,۳۸ متغیر است. داده‌های جدول نشان می‌دهد که رابطه‌ی بین برخی از مؤلفه‌های هوش فرهنگی با برخی از متغیرهای پیش‌بینی کننده‌ی هوش فرهنگی مدرسان از جمله اهمیت شناخت سایر فرهنگ‌ها از نظر آماری معنادار $(P > ۰,۰۵)$ نیست.

پرسش شماره‌ی سه:

متغیرهای پیش‌بینی کننده تا چه اندازه توانایی پیش‌بینی میزان هوش فرهنگی مدرسان را دارند؟ به منظور پاسخ به پرسش شماره‌ی سه از آزمون رگرسیون چندمتغیری استفاده گردید. جدول (۸) نشان‌دهنده‌ی تأثیر متغیرهای پیش‌بینی کننده‌ی هوش فرهنگی بر میزان هوش فرهنگی مدرسان است.

جدول ۸. تأثیر متغیرهای پیش‌بینی‌کننده‌ی هوش فرهنگی مدرسان بر میزان هوش فرهنگی مدرسان

ضرب تعیین R ^۲	همبستگی چندگانه R	معناداری P	ارزش t	ضرب Beta	ضرب B	متغیرهای واردشده
۰,۲۴	۰,۴۹	۰,۰۱۰ (**)	۰,۴۴,۵	---	۷۴۹,۶۱	مقدار ثابت
		۰,۱۸۰ (*)	-۳۹۸,۲	-۲۱۵,۰	-۱۸۶,۳	تماس با مردم سایر فرهنگ‌ها
		۰,۲۶۰ (*)	۲۶۱,۲	۲۳۹,۰	۸۲۶,۲	برقراری ارتباط به زبان خارجی
		۹۳۶,۰	۰,۸۰۰	۰,۰۸۰	۰,۹۲۰	خواندن ادبیات خارجی
		۴۷۰,۰	-۷۲۵,۰	-۰,۷۶۰	-۷۹۷,۰	تماشای برنامه‌های تلویزیونی درباره‌ی سفرهای خارجی
		۰,۱۱۰ (*)	-۵۷۸,۲	-۳۸۹,۰	-۸۴۱,۹	اهمیت شناخت سایر فرهنگ‌ها
		۲۴۶,۰	۱۶۶,۱	۱۰۹,۰	۳۶۹,۱	محیط چندفرهنگی کلاس را به عنوان چالش در نظر گرفتن
		۰,۰۲۰ (**)	۲۴۰,۳	۴۲۲,۰	۰,۰۱۸	پذیرا بودن برای یادگیری بین‌فرهنگی
		۰,۶۵,۰	۸۶۳,۱	۲۰۴,۰	۶۱۶,۸	لذت بردن از ارتباطات بین‌فرهنگی

(**) معنا داری در سطح ۰,۰۱ و (*) معنا داری در سطح ۰,۰۵

به‌منظور بررسی تأثیر این متغیرها بر هوش فرهنگی مدرسان از آزمون رگرسیون چندمتغیری استفاده گردید. نتایج جدول فوق نشان می‌دهد که متغیرهای پیش‌بینی‌کننده‌ی تماس با مردم از سایر فرهنگ‌ها، برقراری ارتباط به‌وسیله‌ی زبان خارجی، اهمیت شناخت سایر فرهنگ‌ها و پذیرا بودن برای یادگیری بین‌فرهنگی از نظر آماری تأثیر معناداری در هوش فرهنگی مدرسان در سطح $(P < ۰,۰۱)$ و $(P < ۰,۰۵)$ دارند. ضریب همبستگی چندگانه $(R = ۰,۴۹)$ بیان می‌کند که در مجموع، ۸ متغیر پیش‌بینی‌کننده ۰,۴۹ با هوش فرهنگی مدرسان همبستگی دارند و به این معنا است که ۲۴ درصد تغییرات در هوش فرهنگی مدرسان به‌وسیله‌ی این ۸ متغیر تبیین می‌شود. همچنین پذیرا بودن برای یادگیری بین‌فرهنگی مهم‌ترین متغیر پیش‌بینی‌کننده‌ی هوش فرهنگی مدرسان است (ارزش $t = ۳,۲۴۰$) و بعد از آن به‌ترتیب اهمیت شناخت سایر فرهنگ‌ها (ارزش $t = ۲,۵۷۸$)، تماس با مردم سایر فرهنگ‌ها (ارزش $t = ۲,۳۹۸$) و برقراری ارتباط به زبان خارجی (ارزش $t = ۲,۲۶۱$) متغیرهای پیش‌بینی‌کننده مهم به‌شمار می‌آیند. کم‌اهمیت‌ترین متغیر پیش‌بینی‌کننده هوش فرهنگی مدرسان، به متغیر خواندن ادبیات خارجی (ارزش $t = ۰,۰۸۰$) اختصاص دارد. همچنین سایر متغیرها که شامل تماشای برنامه‌های تلویزیونی درباره‌ی سفر به سایر کشورها، در نظر گرفتن محیط چندفرهنگی کلاس به‌عنوان چالش و لذت بردن از ارتباطات بین‌فرهنگی می‌باشند، تأثیر ضعیفی بر هوش فرهنگی مدرسان داشته‌اند.

۶. تفسیر داده‌ها

مدرسان آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان در محیط و کلاس‌هایی به تدریس مشغول هستند که از لحاظ فرهنگی ناهمگن است و نیاز به توانش فرهنگی بالایی دارند تا زبان‌آموزان خود را که از پیشینه‌های فرهنگی و نژادی مختلفی هستند درک کرده و آموزش اثرگذارتری داشته باشند. این پژوهش به منظور بررسی میزان هوش فرهنگی مدرسان زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان و نیز متغیرهای پیش‌بینی‌کننده‌ی آن انجام گرفت. داده‌های گردآوری‌شده از پرسشنامه با استفاده از آمار توصیفی، آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون چندمتغیری تحلیل گردید. نتایج نشان داد که مدرسان آموزش زبان فارسی از هوش فرهنگی بالایی (بالتر از میانگین ۳) برخوردارند. مؤلفه‌ی انگیزشی با میانگین ۳۱.۴ و مؤلفه‌ی شناختی با میانگین ۶۷.۳ به ترتیب بیشترین و کم‌ترین نمره را به خود اختصاص داده‌اند. مدرسانی که بعد انگیزشی بالایی دارند متوجه موقعیت‌های بین‌فرهنگی بوده و انگیزه‌ی درونی و بیرونی بسیار زیادی برای تدریس به فارسی‌آموزان خارجی دارند. نمره‌ی پایین‌تر در بعد شناختی بیانگر این است که بایستی توجه مدرسان به درک عمیق‌تر شباهت‌ها و تفاوت‌های بین‌فرهنگی سوق داده شود تا از آن‌ها به‌عنوان منبع یادگیری بهره‌مند شوند.

از آنجایی که بیشتر پژوهش‌های میدانی انجام شده که در بخش پیشینه‌ی پژوهش به آن‌ها اشاره‌گردید، معلمان را در مدارس ایرانی و برای فارسی‌آموزان ایرانی هدف قرارداده‌اند و تنها در پژوهش پتروویچ (Petrović, 2011) ارتباط متغیرهای پیش‌بینی‌کننده با هوش فرهنگی مورد بررسی قرار گرفته‌است؛ لذا صرفاً به مقایسه‌ی نتایج پژوهش حاضر با نتایج تحقیق پتروویچ (Ibid) پرداخته شده‌است. میزان هوش فرهنگی معلمان در پژوهش پتروویچ (Ibid) برای گزینه‌ی هوش فرهنگی زیاد، ۶۶.۴ درصد و گزینه‌ی بسیار زیاد، ۴.۲۲ درصد گزارش شده‌است و دلیل آن محیط ناهمگن فرهنگی در کلاس‌ها و نیاز معلمان به هوشمندی فرهنگی به منظور درک زبان‌آموزان و تدریس مؤثرتر عنوان شده‌است. نتایج پژوهش حاضر نیز با پژوهش پتروویچ (Ibid) هم‌سویی دارد. نتایج این پژوهش نیز، میزان بالای هوش فرهنگی را برای مدرسان آموزش زبان فارسی نشان داده‌است. نمره‌ی کل هوش فرهنگی مدرسان مقطع ارشد ۸۷.۸۰ و مدرسان مقطع دکتری ۷۶.۸۱ می‌باشد. محیط‌های مراکز و کلاس‌های آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان بسیار از نظر فرهنگی ناهمگن است و زبان‌آموزانی با پیشینه‌های متفاوت نژادی، زبانی و فرهنگی در کنار یکدیگر به زبان‌آموزی می‌پردازند. مدرسان آموزش زبان فارسی نیز به اهمیت توانش‌های بین‌فرهنگی برای آموزش بهتر و مؤثرتر پی‌برده‌اند.

بخش دیگر یافته‌های این پژوهش مربوط به بررسی متغیرهای پیش‌بینی‌کننده‌ی هوش فرهنگی به ترتیب اهمیت آن‌ها در قدرت پیش‌بینی است. از بین متغیرهای پیش‌بینی‌کننده‌ی هوش فرهنگی در پژوهش پتروویچ (Petrović, 2011)، لذت بردن از ارتباطات بین فرهنگی بالاترین قدرت پیش‌بینی در میزان

هوش فرهنگی را دارد و معلمانی که از ارتباطات بین فرهنگی لذت بیشتری برده‌اند نمره‌ی بالاتری در هوش فرهنگی داشته‌اند. پس از آن و در رتبه‌های بعدی، در نظرگرفتن بافت کلاس‌های چندفرهنگی به عنوان چالش، پذیرا بودن برای یادگیری بین‌فرهنگی و تماس با مردم سایر فرهنگ‌ها در رده‌های پایین‌تر قرار گرفته‌اند. در پژوهش حاضر از بین ۸ متغیر پیش‌بینی‌کننده‌ی هوش فرهنگی، پذیرا بودن برای یادگیری بین‌فرهنگی مهم‌ترین متغیر پیش‌بینی‌کننده‌ی هوش فرهنگی مدرسان است و بعد از آن به‌ترتیب اهمیت شناخت سایر فرهنگ‌ها، تماس با مردم سایر فرهنگ‌ها و برقراری ارتباط به زبان خارجی قرار گرفته‌اند. طبق نتایج، متغیر خواندن ادبیات خارجی، کم‌اهمیت‌ترین متغیر پیش‌بینی‌کننده‌ی هوش فرهنگی به‌شمار رفته‌است. بنابراین نتایج این پژوهش در رابطه با اهمیت دو متغیر پذیرا بودن برای یادگیری بین‌فرهنگی و تماس با مردم از سایر فرهنگ‌ها، دارای هم‌سویی نسبی با پتروویچ (Ibid) می‌باشد. اما در مورد مهم‌ترین متغیر که پذیرا بودن برای یادگیری بین‌فرهنگی است و بیشترین قدرت پیش‌بینی را دارد، هم‌خوانی وجود ندارد. این امر به این دلیل است که مدرسان آموزش زبان فارسی آگاهند که برای تدریس کارآمد علاوه بر دانش کافی و تسلط به مباحث مورد تدریس، قابلیت‌ها و توانمندی‌های فرهنگی به‌ویژه آشنایی بیشتر با فرهنگ‌های متفاوت برای مواجهه با زبان‌آموزان از نژادها و فرهنگ‌های گوناگون و پاسخ مناسب به نیازها و سؤالات آنان لازم و ضروری است. به‌علاوه مدرسان آموزش زبان فارسی به یادگیری از فرهنگ‌های متفاوت زبان‌آموزان خود علاقه‌مند هستند و باور دارند که این منبع یادگیری، بسیار ارزشمند است. خواندن ادبیات خارجی و به عبارتی دیگر ادبیات سایر کشورها در پایین‌ترین جایگاه قرار گرفته‌است. به نظر می‌رسد مدرسان آموزش زبان فارسی نقش پررنگی برای درک فرهنگ زبان‌آموزان خود از طریق ادبیات و انواع صورت‌های عرضه‌شده‌ی آن از قبیل داستان، نمایش و فیلم قائل نیستند. امروزه، بهره‌گیری از داستان‌های ادبی و حتی اجرای نمایشنامه‌ها در محیط کلاس در ارتقاء هوش فرهنگی مدرسان و به‌تبع آن زبان‌آموزان، از اهمیت بیشتری برخوردار شده‌است.

۷. نتیجه‌گیری و پیشنهادهای آموزشی و پژوهشی

هوش فرهنگی مدرسان آموزش زبان فارسی در ارتقاء کیفیت تدریس آنان بسیار تأثیرگذار است. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که مدرسان زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان از هوش فرهنگی بالایی برخوردارند. بر اساس یافته‌های پژوهش حاضر، میانگین نمرات تمامی مؤلفه‌های هوش فرهنگی مدرسان بیشتر از نمره‌ی ۳ (نمره میانگین هوش فرهنگی) است. همچنین بیشترین نمره مربوط به مؤلفه‌ی انگیزشی با میانگین (۴,۳۱) و کمترین نمره مربوط به مؤلفه‌ی شناختی با میانگین (۳,۶۷) است. این نتیجه امیدبخش است و بیان‌گر این است که مدرسان آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان قادرند نیازهای زبان‌آموزانی با پیشینه‌های مختلف فرهنگی و نژادی را پاسخ‌گو باشند.

از آنجایی که آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان مسیر رشد و تعالی را می‌پیماید، مدرسان این حوزه نیز باید با توانمندی هرچه بیشتر در این مسیر گام بردارند. بنابراین این نتایج، دلالت‌های مهم‌تری نیز در آموزش و تربیت مدرسان دارد (Petrović, 2011). مدرسانی که از هوش فرهنگی بالاتری برخوردارند، قادر هستند آموزش، ارزشیابی و راهبردهای بازخورد خود را با زبان‌آموزانی که دارای پیشینه‌ی فرهنگی گوناگون هستند، متناسب و سازگار نمایند (Livermore, 2011). بهترین روش برای افزایش هوش فرهنگی، شرکت کردن در تعاملات بین‌فرهنگی صمیمانه‌تر از طریق آموزش و اشتغال در فرهنگ‌های متفاوت می‌باشد (Crowne, 2008). در برنامه‌های آموزشی تربیت مدرس آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان علاوه بر ارتقاء دانش تدریس مهارت‌های زبانی و غیرزبانی، توجه مدرسان باید به‌سوی توانمندی‌های فرهنگی از جمله ترغیب مدرسان به یادگیری بین‌فرهنگی و استفاده از محیط‌های چندفرهنگی کلاس به عنوان منابع یادگیری سوق داده‌شود. در انجام این پژوهش مانند تمامی پژوهش‌ها محدودیت‌هایی وجود داشته‌است. علی‌رغم این که خوشبختانه تعداد بسیاری از مدرسان زبان فارسی در مراکز متعدد آموزش زبان فارسی تدریس می‌نمایند، ولی به دلیل فاصله‌ی مکانی و زمانی اطلاعات پرسشنامه‌ای از یک مرکز گردآوری گردید. پژوهش‌های مشابه برای مراکز دیگر در سراسر کشور نیز می‌تواند به غنای پژوهشی کمک نموده و مدرسان زبان فارسی را هر چه بیشتر توانمند سازد.

فهرست منابع:

- احمدی، سید علی‌اکبر، صفرزاده، حسین، حضوری، محمدجواد و دهنوی، فریبا. (۱۳۹۲). نقش هوش فرهنگی مدیران در توان حل تعارض کارکنان. *دوفصلنامه‌ی علمی- پژوهشی شناخت اجتماعی* ۲ (۱). صص: ۱۰۱-۱۱۶.
- حسین زاده، شیما و صفری، محمود. (۱۳۹۳). رابطه‌ی هوش فرهنگی و توانمندی‌سازی معلمان؛ مطالعه موردی، *فصلنامه‌ی مطالعات منابع انسانی*، ۳ (۱۳)، صص: ۱۴۶-۱۱۵.
- حمیدی، فریده، دماوندی، محمدابراهیم و دهنوی، الهام. (۱۳۹۱). رابطه‌ی هوش فرهنگی و سواد کامپیوتری معلمان با سبک مدیریتی کلاسی آنان، *فصلنامه‌ی فناوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی*، ۳ (۱)، صص: ۲۶-۵.
- خدادادیان، مهدی و ابطحی، سید مهدی. (۱۳۹۵). هوش فرهنگی و یادگیری مهارت‌های زبان فارسی در فارسی-آموزان غیرایرانی. *پژوهش‌نامه‌ی آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان*، ۵ (۲)، صص: ۱۴۲-۱۲۵.
- عباسیان، فهیمه. (۱۳۹۲). *بررسی رابطه‌ی هوش فرهنگی و توانش ارتباطی در غیر فارسی‌زبانان؛ مطالعه‌ی موردی فارسی‌آموزان خارجی* (پایان‌نامه کارشناسی ارشد). دانشگاه فردوسی، مشهد، ایران.
- فیاضی، مرجان و جان نثار احمدی، هدی. (۱۳۸۵). هوش فرهنگی؛ نیاز مدیران در قرن تنوع، *ماهنامه تدبیر*، ۱۷ (۱۷۲).

ملک پور، فاطمه و مرادی برزبان، معصومه. (۱۳۹۴). بررسی رابطه‌ی بین هوش فرهنگی و توانمندسازی معلمان مدارس دولتی استان خوزستان، نخستین همایش بین المللی مدیریت آموزشی ایران.

نوروزی فرد، هرمز و بختیاری، اکرم. (۱۳۹۴). نقش هوش فرهنگی بر فرآیند حل مسأله در بین دبیران متوسطه‌ی دوره‌ی دوم شهر کرمانشاه سال تحصیلی ۹۳-۹۴، کنفرانس بین المللی مدیریت، اقتصاد و مهندسی صنایع، تهران: مؤسسه مدیران ایده‌پرداز پایتخت ویرا.

هادی‌زاده مقدم، اکرم و حسینی، ابوالحسن. (۱۳۸۶). بررسی رابطه‌ی بین هوش فرهنگی و اثربخشی گروهی، مرکز نوسازی و تحول اداری، تهران، دانشکده مدیریت و حسابداری دانشگاه شهید بهشتی.

یارمحمدزاده، پیمان و داداش‌زاده، مجید. (۱۳۹۴). بررسی نقش هوش فرهنگی و سرمایه‌ی اجتماعی در سازگاری شغلی معلمان: آزمون نقش میانجی سرمایه اجتماعی، رویکردهای نوین آموزشی دانشکده‌ی علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه اصفهان، (۱)، ۴۱-۶۶.

References:

- Abbasian, F.** (2013). *The study of Relation between Cultural Intelligence and Communication Competence in Non-Persians: Case Study in Non-Persian Students*. (Masters Thesis). Ferdowsi University, Mashhad, Iran. [In Persian]
- Ahmadi, S. A. A., Safarzadeh, H., Hoozoori, M. J., & Dehnavi, F.** (2013). The Role of Cultural Intelligence of Managers on employees' conflict resolution ability, *Journal of Social Cognition*, 2(3), 101-116. [In Persian]
- Ang, S. & Van Dyne, L.** (2008). *Handbook of Cultural Intelligence: Theory, Measurement, and Applications*. Armonk, NY: M. E. Sharpe.
- Ang, S., Van Dyne, L., Koh, C., Ng, K. Y., Templar, K. J., & Tay, C.** (2007). Cultural Intelligence: Its Measurement and Effects on Cultural Judgment and Decision Making, Cultural Adaptation and Task Performance. *Management and Organization Review*, 3: 335-71.
- Brislin, R. Worthley, R. & Macnab, B.** (2006). Cultural Intelligence: Understanding behaviors that serve people s goals. *Group & Organization Management*, 31(1):40-55.
- Crowne, K. A.** (2008). What leads to cultural intelligence? *Business Horizons*, 51, 391-399.
- Earley, P. C. & Peterson, R. S.** (2004). The Elusive Cultural Chameleon: Cultural Intelligence as a New Approach to Intercultural Training for the Global Manager. *Academy of Management learning and Education*, 3(1), 100-115.
- Earley, P. C.** (2002). Redefining Interactions across Cultures and Organizations: Moving Forward with Cultural Intelligence. *Research in Organizational Behavior*, 24, 271-99.
- Earley, P. C., & Ang, S.** (2003). *Cultural intelligence: Individual interactions across cultures*. PaloAlto: Stanford University Press.
- Earley, P. C., & Mosakowski, E.** (2004). Cultural intelligence. *Harvard Business Review*, 82(10), 139-146
- Fayyazi, M. & JanNesar Ahmadi, H.** (2006). Cultural Intelligence, the Managers' need in Diversity Century. *Journal of Scheme*, 17(172). [In Persian]

- Goh, M.** (2012). Teaching with Cultural Intelligence: developing multiculturally educated and globally engaged citizens. *Asia Pacific journal of Education*, 32(4). 395 -415.
- Hadizadeh Moghaddam, A. & Hosseini, A.** (2007). The Study of Relationship Between Cultural Intelligence and Team Effectiveness, The Renovation Center and Administrative Evolution. Tehran, Accounting and Management college of Shahid Beheshti. [In Persian]
- Hallmon, L. Y.** (2015). Exploring the Relationship between Cultural Intelligence and teacher burnout in the Mississippi. Delta Liberty University, Lynchburg, VA. A dissertation presented in partial fulfillment of the requirements for the degree doctor of education.
- Hamidi, F., Damavandi, M. E. & Dehnavi, E.** (2012). Relationship between Cultural Intelligence and Computer Literacy with Teachers' classroom Management Style. *Journal of Information and Communication Technology in Educational Sciences*, 3(1), 5-26. [In Persian]
- Hossein Zadeh, Sh. & Safari, M.** (2014). The Relation between Cultural Intelligence and Powering of Teachers. *Journal of study of Human resources*, 3(13), 115-146. [In Persian]
- Kihlstorm, J. F. & Cantor, N.** (2000). Social Intelligence. In R. J. Sternberg (ED.), *Handbook of Intelligence* (2nd ed, pp359-379). Cambridge. Cambridge University Press.
- Khodadadian, M. & Abtahi, S. M.** (2016). Cultural Intelligence and Persian Language Skills Learning in Non- Native Students. *Journal of Teaching Persian Language to Non-Persian Speakers*, 5(2), 125-142. [in Persian]
- Livermore, D.** (2011). The Cultural Intelligence Difference: Master the One Skill You Can't Do Without in Today's Global Economy. AMACOM.
- Malekpoor, F. & Moradi Barzian, M.** (2015). The Study of the Relation between Cultural Intelligence and Powering the Public Schools Teachers in Khuzestan Province. The First international meeting of Iran Educational management. [In Persian]
- Molina, S.Ch.** (2013). Romanticizing Culture: The Role of Teachers' cultural Intelligence in Working with Diversity. *The CATESOL Journal*, 24(1).
- Ng, K.-Y., Van Dyne, L., & Ang, S.** (2012). Cultural intelligence: A review, reflections, and recommendations for future research. In A. M. Ryan, F. T. L. Leong, & F. L. Oswald (Eds.), *Conducting multinational research: Applying organizational psychology in the workplace* (p. 29-58). American Psychological Association.
- Nowruzi Fard, H. & Bakhtiari, A.** (2015). The Role of Cultural Intelligence on the Problem Solving process among High School Teachers of grade two in 93-94 school year, The International conference of management, Economy and industrial Engineering. Tehran, The institution of Vira Capital creative managers. [In Persian]
- Peterson, B.** (2004). *Cultural Intelligence: A guide to working with people from other cultures*. Yarmouth, Me: Intercultural Press.
- Petrović, D.S.** (2011). How do teachers perceive their cultural intelligence? *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 11, 276-280.

- Sternberg, R. J.** (1997). The Concept of Intelligence and its role in lifelong learning. *American Psychologist*, 52:1030-1037.
- Thomas, DC.** (2006). Domain and Development of Cultural Intelligence: The importance of mindfulness. *Group & organization Management*, 31:154-173.
- Wang, J., Lin, E., Spalding, E., Odell, S.J., & Klecka, C.L.** (2011). Understanding teacher education in an era of globalization. *Journal of Teacher Education*, 62(2).
- Yarmohammadzadeh, P. & Dadashzadeh, M.** (2015). Study the Role of Cultural Intelligence and Social Capital Role in teachers Job compatibility: Testing mediating Role of Social Capital. *Journal of New Educational Approaches*, College of Educational Sciences and Psychology, Isfahan University, 10(1), 21st period, 41-66. [In Persian]